

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/ક્રિમિનલ મિસ. એપ્લિકેશન (એફઆઈઆર/હુકમ કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી
રદ કરવા માટે) નં. ૧૧૭૫૦/૨૦૨૬

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતી એમ. કે. ઠક્કર

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના

=====

અંજનીકુમાર ઉર્ફે અનુરાગ તે શ્રવણકુમાર જયસ્વાલ ના પુત્ર

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(રો) નં. ૧ તરફે શ્રી એ. એ. ઝબુઆવાલા (૬૮૨૩)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફે સુશ્રી મોનાલી ભટ્ટ, એ.પી.પી.

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતી એમ. કે. ઠક્કર

તારીખ : ૨૪/૦૭/૨૦૨૬

ચુકાદો

૧. રૂલ તાત્કાલિક પરત આવવાપાત્ર. વિદ્વાન એ.પી.પી. સુશ્રી મોનાલી ભટ્ટ સામાવાળા-રાજ્ય વતી રૂલની બજવાણીનો સ્વીકાર કરે છે.
૨. ઇન્ડિયન પીનલ કોડ, ૧૮૬૦ (જે હવે પછી “આઈપીસી” તરીકે ઉલ્લેખિત છે) ની કલમ ૩૦૬ અને ૧૧૪ હેઠળ નોંધાયેલી એફઆઈઆર નં. ૧૧૨૧૦૦૬૮૨૫૦૩૦૭/૨૦૨૫ અને તેમાંથી ઉદ્ભવતી તમામ આનુષંગિક કાર્યવાહીને કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવા માટે અરજદારે સીઆરપીસીની કલમ ૪૮૨ હેઠળ હાલની અરજી દાખલ કરેલ છે.
૩. ફરિયાદમાં જણાવ્યા મુજબની હકીકત એવી છે કે તારીખ ૧૯.૦૫.૨૦૨૫ ના રોજ પ્રથમ બાતમીદાર જે મૃતકના પિતા છે, તેમણે એવી ફરિયાદ નોંધાવી હતી કે તેમની પુત્રી મોડેલિંગ કરતી હતી અને તે સુરત ખાતે ફ્લેટમાં અન્ય ચાર છોકરીઓ સાથે રહેતી હતી. તારીખ ૦૨.૦૫.૨૦૨૫ ના રોજ તેમને માહિતી મળી હતી કે તેમની પુત્રીએ આત્મહત્યા કરી લીધી છે અને જ્યારે તેઓ સુરત આવ્યા અને તપાસ કરી ત્યારે તેમને જાણવા મળ્યું કે આરોપી નં. ૧ મહેન્દ્રસિંહ રાજપૂત તેમની પુત્રી સાથે લિવ-ઇન રિલેશનશિપમાં રહેતો હતો અને તે તેમની પુત્રીને હેરાન કરતો હતો અને તેને શારીરિક ત્રાસ આપતો હતો. વધુમાં એવી હકીકત બહાર આવી હતી કે તેમની પુત્રીએ પોલીસ કમિશનરને એક પત્ર લખ્યો હતો જેમાં આરોપી નં. ૧ સામે આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે આરોપી નં. ૧ તેને બ્લેકમેલ કરી રહ્યો છે, તેના પર હુમલો કરી રહ્યો છે અને તેને આત્મહત્યા કરવા માટે ઉશ્કેરી રહ્યો

છે. પોલીસ કમિશનરને સંબોધવામાં આવેલી સદર ચિઠ્ઠીમાં આરોપી નં. ૧ સામે એવો પણ આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે તારીખ ૧૯.૧૨.૨૦૨૪ ના રોજ આરોપી નં. ૧ એ મૃતકને તેના ફ્લેટમાં બોલાવી હતી, તેને એક દિવસ સુધી ગોંધી રાખી હતી, તેના પર હુમલો કર્યો હતો અને તેના હાથ પર બ્લેડથી ઈજાઓ પહોંચાડી હતી અને તેના પગ પર દાઝવાની ઈજાઓ પણ પહોંચાડી હતી. આક્ષેપો કરવામાં આવ્યા હતા કે આરોપી નં. ૧ તેમજ હાલના અરજદાર અને અન્ય લોકો દ્વારા કરવામાં આવેલી સતત હેરાનગતિના કારણે મૃતકે પોતાના જીવનનો અંત આણ્યો હતો. ઉપરોક્ત હકીકતોના આધારે હાલની એફઆઈઆર નોંધવામાં આવી છે.

૪. વિદ્વાન વકીલ શ્રી એ.એ. ઝબુઆવાલા અરજદાર તરફે અને વિદ્વાન એ.પી.પી. સુશ્રી મોનાલી ભટ્ટ સામાવાળા – રાજ્ય તરફે ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

૪.૧ વિદ્વાન વકીલ શ્રી એ.એ. ઝબુઆવાલાએ રજૂઆત કરી હતી કે હાલના અરજદાર સામે કોઈ પ્રથમદર્શી કેસ બનતો નથી. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે અરજદારનું નામ એફઆઈઆરમાં આરોપી તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યું નથી અને માત્ર એવો સામાન્ય આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે કે પુત્રીના મિત્ર પાસેથી માહિતી મેળવ્યા પછી એવું જાણવા મળ્યું હતું કે અન્ય આરોપીઓએ પણ મૃતકને આત્મહત્યા કરવા માટે પ્રેરિત કરી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે પોલીસ અધિક્ષક સમક્ષ ખુદ મૃતક દ્વારા કરવામાં આવેલી ફરિયાદ પણ

મૃતકને આત્મહત્યા કરવા માટે ઉશ્કેરવામાં હાલના અરજદારની કોઈ ભૂમિકા દર્શાવતી નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે આરોપી નં. ૧ મૃતકને હેરાન અને ત્રાસ આપતો હતો અને તેના પર હુમલો કર્યો હતો, જેને પોસ્ટ-મોર્ટમના પુરાવાથી સમર્થન મળે છે, તેથી તેણે પોતાના જીવનનો અંત આણ્યો હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે હાલના અરજદારને માત્ર મૃતકની મિત્ર એટલે કે રામદયાલ શર્માની પુત્રી બબલીના નિવેદનના આધારે સંડોવવામાં આવ્યા હતા, જેણે મૃતકને કોન્ફરન્સ કોલ કર્યો હતો અને તેની હાજરીમાં, મોબાઈલ પર વાતચીત થઈ હતી જ્યાં અરજદારે મૃતક પ્રત્યે અપશબ્દોનો ઉપયોગ કર્યો હતો. વિદ્વાન વકીલ શ્રી એ.એ. ઝબુઆવાલા દ્વારા રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જો તે નિવેદનને ધ્યાને લેવામાં આવે જે હાલના અરજદાર સામેનો એકમાત્ર પુરાવો છે તો પણ એવું કહી શકાય નહીં કે અપશબ્દોનો ઉપયોગ કરીને અરજદાર દ્વારા મૃતકને આત્મહત્યા કરવા માટે ઉશ્કેરણી કરવામાં આવી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે મૃતકને આરોપી નં. ૧ સાથે અનૈતિક સંબંધો હતા અને ત્યારબાદ તે હાલના અરજદારના સંપર્કમાં આવી હતી અને હાલના અરજદારે તેને અમુક સમયે આર્થિક મદદ પૂરી પાડી હતી, ત્યારપછી હાલના અરજદાર સાથે સંબંધ વિકસ્યો હતો અને જ્યારે તેને જાણ થઈ કે મૃતક અન્ય વ્યક્તિ સાથે સંબંધ ધરાવે છે, ત્યારે તેણે આવેશમાં આવીને અપશબ્દોનો ઉપયોગ કર્યો હતો. વિદ્વાન વકીલ શ્રી એ.એ. ઝબુઆવાલા દ્વારા રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અરજદાર મૃતકને ક્યારેય મળ્યા ન હતા અને માત્ર ટેલિફોનિક વાતચીત પર

તેઓ એકબીજાના સંપર્કમાં હતા અને તેથી, એવું કહી શકાય નહીં કે અરજદાર દ્વારા મૃતકને આત્મહત્યા કરવા માટે કોઈ ઉશ્કેરણી કરવામાં આવી છે. ૨૦૦૨ લોસૂટ(એસસી) ૫૫૯ માં રિપોર્ટ થયેલા સંજુ વિ. સ્ટેટ ઓફ મધ્યપ્રદેશ ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય પર આધાર રાખીને વિદ્વાન વકીલ શ્રી એ.એ. ઝબુઆવાલા દ્વારા રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે હાલના અરજદાર સામેની કાર્યવાહી કાયદાની પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ ગણાશે.

૪.૨ તેનાથી વિપરીત, વિદ્વાન એ.પી.પી. સુશ્રી મોનાલી ભટ્ટ રજૂઆત કરે છે કે ફરિયાદપક્ષના કેસ મુજબ, કોલ ડિટેઇલ રેકર્ડ્સ એકત્રિત કરવામાં આવ્યા હતા જેમાં બહાર આવ્યું હતું કે હાલના અરજદાર અને મૃતક સતત એકબીજાના સંપર્કમાં હતા. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે મૃતકે તારીખ ૦૨.૦૫.૨૦૨૫ ના રોજ રાત્રે ૧૨:૩૦ વાગ્યાથી બીજા દિવસે સવારે ૧૧:૪૫ વાગ્યા વચ્ચે આત્મહત્યા કરી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તારીખ ૦૧.૦૫.૨૦૨૫ ના રોજ રાત્રે આશરે ૧૧:૦૦ વાગ્યે સાક્ષી બબલી મારફત અરજદાર અને મૃતક વચ્ચે કોન્ફરન્સ કોલ થયો હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સાક્ષી બબલીના નિવેદન મુજબ, અરજદારે મૃતકને ધમકી આપી હતી કે તે આરોપી નં. ૧ મહેન્દ્ર સાથે મૃતકના ઘરે આવી રહ્યો છે અને તે તેણીને પોતાની તાકાત બતાવશે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તપાસ દરમિયાન પ્રથમદર્શી ભૂમિકા સ્થાપિત થઈ છે જે દર્શાવે છે કે મૃતક અને હાલના અરજદાર વચ્ચે વાતચીત થઈ હતી જેના કારણે મૃતકે આત્મહત્યા કરી હતી અને તે પૃષ્ઠભૂમિમાં, એવું કહી શકાય નહીં કે હાલના

અરજદાર સામે ખોટી ફરિયાદ નોંધવામાં આવી છે અને હાલની અરજીમાં આ તબક્કે કોઈ દખલગીરીની જરૂર છે, તેથી, આ અરજી ફગાવી દેવાને પાત્ર છે.

પ. સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલો દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતો પર વિચાર કર્યા પછી, કેટલીક નિર્વિવાદ હકીકતો જણાવવી જરૂરી છે જે નીચે મુજબ દર્શાવવામાં આવી છે:

(એ) ફરિયાદી મૃતકના પિતા છે, અને મધ્યપ્રદેશના રહેવાસી છે, જેમણે તારીખ ૦૨.૦૫.૨૦૨૫ ના રોજ બનેલા ગુના માટે તારીખ ૧૯.૦૫.૨૦૨૫ ના રોજ ફરિયાદ નોંધાવી હતી.

(બી) મૃતક સુરતમાં અન્ય ચાર છોકરીઓ એટલે કે દિવ્યાંગના, જ્યોતિ ચંદ્રા, હિમાદ્રી અને ગુંજન સાથે રહેતી હતી.

(સી) દિવ્યાંગના દ્વારા મૃતકના મોબાઇલ ફોન પરથી મળેલી માહિતી મુજબ, તે તારીખ ૦૧.૦૫.૨૦૨૫ ના રોજ રાત્રિના સમયે મોબાઇલ ફોન પર વ્યક્તિ સાથે વાત કરી રહી હતી.

(ડી) તારીખ ૦૨.૦૫.૨૦૨૫ ના રોજ તમામ છોકરીઓ પોતપોતાના રૂમમાં સૂવા ગઈ હતી. સવારે આશરે ૧૧:૧૫ વાગ્યે જ્યારે દિવ્યાંગના જાગી, ત્યારે તેને ફ્લેટમાં મૃતક મળી ન હતી તેથી તેણે તેણીને ફોન કર્યો જોકે તેનો કોઈ જવાબ મળ્યો ન હતો. દિવ્યાંગના એવી છાપ હેઠળ હતી કે મૃતક બહાર ગઈ હશે, દિવ્યાંગના બીજા રૂમમાં ગઈ જે ખાલી રહેતો હતો અને વધારાનો

સામાન રાખવા માટે વપરાતો હતો. સદર રૂમ અંદરથી બંધ હતો અને દરવાજો ખખડાવતાં તે ખુલ્યો ન હતો તેથી તેણે દરવાજો ધકેલ્યો અને મૃતકને છતના પંખા સાથે લટકતી જોઈ.

(ઈ) ફરિયાદીએ એક ચિઝીનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો હતો, જે મૃતક દ્વારા તારીખ ૦૩.૦૪.૨૦૨૫ ના રોજ હિન્દી ભાષામાં પોલીસ કમિશનરને સંબોધીને નીચે મુજબની બાબતો જણાવતાં લખવામાં આવી હતી:

“હું સુખપ્રીત સંધુ, સારથી રેસીડેન્સી ૯૦૪, સારોલી, સુરત ની રહેવાસી છું. હું આ પત્ર બ્લેકમેઇલિંગ, મારપીટ અને આત્મહત્યા માટે ઉશ્કેરણી સંબંધે લખી રહી છું. સાહેબ, હું મુખ્ય મોડેલિંગ એજન્સી સત્યમ એપાર્ટમેન્ટ સુરત માટે એક મોડેલ તરીકે કામ કરતી હતી. ત્યાં ૬ ઓગસ્ટના રોજ મારી મુલાકાત એક છોકરા સાથે થઈ. અમારી સારી મિત્રતા થઈ ગઈ અને અમે લિવ-ઇન રિલેશનશિપમાં રહેવા લાગ્યા. લગભગ એક મહિના પછી તે મને ટોર્ચર કરવા લાગ્યો. આનાથી પરેશાન થઈને મેં તેને છોડી દીધો પરંતુ તે મને સતત બ્લેકમેઇલ કરતો રહ્યો, જેમ કે હું તારા અંગત ફોટા ઇન્ટરનેટ પર અપલોડ કરી દઈશ, જાનથી મારી નાખવાની ધમકી, ગંદી ગાળો વગેરે. અને આનો ભય બતાવીને મને ૧૯ ડિસેમ્બરે પોતાના ફ્લેટ પર બોલાવી અને મને ૧ દિવસ સુધી બંધ રાખી અને મારી સાથે મારપીટ કરી, મારા હાથને બ્લેડથી કાપ્યા, મારા પગને આગથી બાળી દીધા. ઘણી મુશ્કેલીથી હું ત્યાંથી ભાગી નીકળી અને મારા ઘરે આવી ગઈ. આ બધા પછી તેણે મને ધમકી આપવાનું

શરૂ કરી દીધું કે જો આ વાત કોઈને કહીશ તો જાનથી મારી નાખીશ અને તારા પ્રાઇવેટ ફોટા ઇન્ટરનેટ પર અપલોડ કરી દઈશ. તેણે મને આત્મહત્યા કરવા માટે પણ ઉશ્કેરી. આરોપીનું નામ મહેન્દ્ર રાજપૂત, આરોપીનું સરનામું રીજન્ટ પ્લાઝા, એફ બ્લોક ૩૦૪, ડિંડોલી, સુરત, સંપર્ક ૬૯૫૩૦૩૫૫૭૨, ૯૯૭૪૯૪૯૬૩૭.”

૬. ઘટનાની તારીખથી લગભગ એક મહિના પહેલાં લખાયેલી ચિઠ્ઠી મુજબ, જેને મરણોન્મુખ નિવેદન ગણી શકાય, એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે કે આરોપી નં. ૧ એ મૃતકને એક દિવસ માટે ગોંધી રાખી હતી અને તેના હાથ પર બ્લેડથી હુમલો કર્યો હતો અને મૃતકને આરોપી નં. ૧ દ્વારા પગ પર દાઝવાની ઈજાઓ પણ થઈ હતી. આ કોર્ટે મૃતકના પોસ્ટ-મોર્ટમ રિપોર્ટનું અવલોકન કર્યું છે અને તે પરથી જણાય છે કે લિગેચર માર્કના કારણે થયેલી ઈજાઓ ઉપરાંત જે મૃત્યુનું કારણ છે, નોંધમાં જણાવેલી ઈજાઓને પોસ્ટ-મોર્ટમ રિપોર્ટના કોલમ નં. ૧૭ માં સમર્થન મળે છે, જે નીચે મુજબ પુનઃ રજૂ કરવામાં આવે છે:

“ડાબા કાંડા અને આગળના હાથના આગળના ભાગ પર ૧ સે.મી. x ૦.૧ સે.મી. થી ૫ સે.મી. x ૦.૧ સે.મી. સુધીના કદના ચામડી સુધી ઊંડા બહુવિધ ઇનસિઝન ઘા હાજર છે, જેની કિનારીઓ સ્પષ્ટ છે, જેમાંના કેટલાક રૂઝ આવવાના તબક્કામાં છે અને કેટલાક પિગમેન્ટેશન સાથે રૂઝાઈ ગયા છે.”

૭. રેકર્ડ પરથી વધુમાં એ બહાર આવે છે કે ઘટનાના આશરે એક મહિના પહેલાં આરોપી નં. ૧ મહેન્દ્ર દ્વારા હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો, જોકે સદર ચિઝીમાં હાલના અરજદારનો કોઈ સંદર્ભ ન હતો. આ કોર્ટે સાક્ષી બબલીના નિવેદનનો સંદર્ભ લીધો છે, જેમાં બહાર આવ્યું છે કે ઓક્ટોબર, ૨૦૨૪ ના મહિનામાં મૃતક ભોપાલ ખાતે હાલના અરજદારને મળી હતી અને મૃતકને તેની ચુપીઆઈ એપ્લિકેશનમાં કોઈ સમસ્યા હોવાથી, તેણે હાલના અરજદાર પાસેથી રૂ. ૫૦૦/- ની રકમ ઉછીની લીધી હતી અને ત્યારબાદ બંને મોબાઈલ મારફત એકબીજાના સંપર્કમાં આવ્યા હતા અને પછી તેમની વચ્ચે નિકટતા કેળવાઈ હતી. મૃતક જુદા જુદા રાજ્યોમાં મોડેલિંગનું કામ કરતી હતી. માર્ચ, ૨૦૨૫ ના મહિનામાં, મૃતકે આરોપી નં. ૧ ને આ રકમ ચૂકવવાની છે તેવા ગ્રાઉન્ડ પર અરજદાર પાસેથી રૂ. ૩૦,૦૦૦/- ની આર્થિક મદદ માગી હતી. જ્યારે હાલના અરજદાર દ્વારા કારણ પૂછવામાં આવ્યું ત્યારે એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે તે મૃતકને હેરાન કરી રહ્યો છે અને અપશબ્દોનો ઉપયોગ કરી રહ્યો છે. હાલના અરજદારે મૃતક પાસેથી પૈસા માગવાના કારણોની પૂછપરછ કરવા માટે મૃતક પાસેથી આરોપી નં. ૧ નો મોબાઈલ નંબર લીધો હતો, જેના પર આરોપી નં. ૧ દ્વારા જાણ કરવામાં આવી હતી કે મૃતક તેની ગર્લફ્રેન્ડ છે અને તેને ગૌતમ સોની નામના અન્ય છોકરા સાથે પણ સંબંધો છે અને આરોપી નં. ૧ એ તેને એક લેપટોપ અને હીરાની વીંટી ભેટમાં આપી હોવાથી, તે તે વસ્તુઓ માટે પૈસાની માગણી કરી રહ્યો છે. ફરીથી, હાલના અરજદારે મૃતકને ફોન કર્યો અને ઉપરોક્ત બાબતે

સામસામે વાત કરી અને તેમની વચ્ચે ઉગ્ર બોલાચાલી થઈ હતી. ત્યારબાદ, મૃતકે હાલના અરજદાર સાથે વાત કરવાનું ટાળ્યું હતું અને તેથી, અરજદારે સાક્ષી બબલીના મોબાઇલ પર ફોન કર્યો અને તેણીને કોન્ફરન્સ કોલ પર મૃતકને જોડવા કહ્યું. કોન્ફરન્સ કોલ ગોઠવતાં, અરજદારે મૃતક સાથે વાતચીત કરી હતી, જે નીચે મુજબ છે:

“તું મારું મગજ ખરાબ ન કર, રાખ ફોન, મહેન્દ્ર તને હેરાન કરતો હતો તો મહેન્દ્રથી તું દૂર હટી જાત, મોહિત પાસે કેમ ગઈ બોલ...?”

જેના પર મૃતકે કહ્યું:

“મારે તમારી સાથે વાત કરવી છે, મારે તમારી સાથે પર્સનલમાં વાત કરવી છે.”

અરજદારે નીચેની બાબતો કહેવાનું આગળ વધાર્યું:

“આટલી મોટી xxx છે કે બે છોકરાઓને સાથે ફેરવી રહી છે, બે છોકરાઓ સાથે વાત કરે છે, આટલી મોટી xxx છે. હજુ તો હું તેને છોડીશ નહીં, હવે તો બહુ પરેશાન થઈ ગઈ, હવે તેને રમવાનો બહુ શોખ છે ને હવે રમે, હું ત્યાં આવી રહ્યો છું અને તે વગેરે ત્યાં મળી જશે... બહુ થઈ ગયું આટલી મોટી xxx છે, આ કેવી છોકરી છે રાત્રે બે વાગ્યા સુધી છોકરાઓ સાથે વાતો કરે છે, કેટલી xxx છોકરી છે આને શરમ આવવી જોઈએ, આખી ઇન્ડસ્ટ્રીમાં જેની સાથે વાતો કરી રહી છે તેને હું બતાવીશ. તને બહુ શોખ છે ને રમવાનો,

હવે એક સારો છોકરો રમત રમે છે, તું કેમ બે લોકો સાથે વાત કરી રહી હતી...? હજુ તો હું તને છોડીશ નહીં, બબલીની આઈ.ડી. પણ મારી પાસે છે, બબલી બોલશે તું કંઈ...? હવે તારે જે કરવું હોય તે કરી લે, ફોન રેકોર્ડિંગ કરી લે, જેટલું જોર લગાવવું હોય તેટલું લગાવી લે, બે કોડીની ઓકાત નથી તારી મારી સાથે વાત કરવાની, તું તારો રંગ બતાવી રહી છે, હવે હું જઈશ મહેન્દ્ર પાસે, હવે હું મહેન્દ્ર સાથે ઊભો છું, તારામાં જેટલી તાકાત હોય હું બતાવીશ તારી તાકાત.”

૮. અરજદારે મૃતકને એમ કહીને ધમકી આપી હતી કે તે તેણીને પોતાની તાકાત બતાવશે અને મહેન્દ્ર સાથે રહેશે, જેણે પહેલેથી જ મૃતક પર બ્લેડથી હુમલો કર્યો હતો અને તેણીને ઈજાઓ પહોંચાડી હતી. મનમાં એવો ડર હોવાથી કે તેના પર મહેન્દ્ર દ્વારા પહેલેથી જ હુમલો કરવામાં આવ્યો છે અને જો અરજદાર પણ તેની સાથે રહેશે, તો તેણી માટે તેનો સામનો કરવો અને તે જ બાબત સહન કરવી મુશ્કેલ બનશે. તે પૃષ્ઠભૂમિમાં, મૃતકે પોતાના જીવનનો અંત આણ્યો હતો.

૯. આ કોર્ટે (૨૦૧૨) ૯ એસ.સી.સી. ૭૩૪ માં રિપોર્ટ થયેલા પ્રવીણ પ્રધાન વિ. સ્ટેટ ઓફ ઉત્તરાંચલ અને અન્ય ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયનો સંદર્ભ લીધો છે જેમાં નીચે મુજબ ઠરાવવામાં આવ્યું છે:

“૧૮. હકીકતમાં, ઉપરોક્ત ચર્ચા પરથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે ઉશ્કેરણી ચોક્કસ કેસના સંજોગો પરથી મેળવવાની હોય છે. ચોક્કસ કેસમાં એવી

ઉશ્કેરણી હતી કે કેમ જેના કારણે વ્યક્તિને આત્મહત્યા કરવાની ફરજ પડી તે જાણવા માટે કોઈ સીધું સૂત્ર ઘડી શકાતું નથી. ચોક્કસ કેસમાં, ઉશ્કેરણી સંબંધિત સીધો પુરાવો ન પણ હોઈ શકે જેનો આત્મહત્યા સાથે સીધો સંબંધ હોય. તેથી, આવા કિસ્સામાં, સંજોગો પરથી અનુમાન લગાવવું પડશે અને એ નક્કી કરવાનું રહેશે કે શું સંજોગો એવા હતા જેણે હકીકતમાં એવી પરિસ્થિતિનું નિર્માણ કર્યું હતું કે વ્યક્તિ સંપૂર્ણપણે હતાશ થઈ ગઈ અને તેણે આત્મહત્યા કરી લીધી. વધુમાં, કાર્યવાહી રદ કરવાની અરજ સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે, અદાલત કોઈ નક્કર અભિપ્રાય રચી શકતી નથી, પરંતુ કામચલાઉ ઢ્રષ્ટિકોણ રચી શકે છે જે સીઆરપીસીની કલમ ૨૨૮ હેઠળ સંદર્ભિત પૂર્વધારણાને ઉત્તેજિત કરશે. ૧૯. આમ, ઉપરોક્ત સુસ્થાપિત કાનૂની સિદ્ધાંતોના પ્રકાશમાં કેસ પર વિચાર કરવો જરૂરી છે. હાથ પરના કેસમાં, કથિત હેરાનગતિ કોઈ સામાન્ય બાબત ન હતી, પરંતુ સતત હેરાનગતિની બાબત રહી હતી. આ ડ્રાઈવરનો કેસ નથી; અથવા પરણિત સ્ત્રી સાથે અનૈતિક સંબંધ ધરાવતા પુરુષનો કેસ નથી, એ જાણીને કે તેણીનો અન્ય પ્રેમી પણ હતો; અને તેથી, હાથ પરના કેસમાં મૃતકની પરિસ્થિતિ સાથે તેની તુલના કરી શકાતી નથી, જે એક લાયક ગ્રેજ્યુએટ એન્જિનિયર હતો અને તેમ છતાં સતત હેરાનગતિ અને અપમાન સહન કરતો હતો અને વધારામાં, અપીલકર્તા દ્વારા કરવામાં આવતી સતત ગેરકાયદેસર માગણીઓ પણ સહન કરવી પડતી હતી, જેને પૂર્ણ ન કરવા પર, અપીલકર્તા દ્વારા તેને લાંબા સમય સુધી નિર્દયતાથી હેરાન કરવામાં આવતો

હતો. તેને ફેક્ટરીમાં અન્ય કર્મચારીઓની સરખામણીએ લાંબા સમય સુધી સતત કામ કરવાની ફરજ પાડવામાં આવી હતી જે ઘણીવાર એકધારા ૧૬ – ૧૭ કલાક સુધી પહોંચી જતી હતી. આવી હેરાનગતિ, તેની સાથે એવા શબ્દોના ઉચ્ચારણ સાથે કે, ‘જો તેના સ્થાને અન્ય કોઈ વ્યક્તિ હોત, તો તેણે ચોક્કસપણે આત્મહત્યા કરી લીધી હોત’ તે વર્તમાન કેસને ઉપરોક્ત કેસોથી અલગ બનાવે છે. વર્તમાન કેસની હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં લેતાં, અમને નથી લાગતું કે આ એવો કેસ છે જેમાં હાઈકોર્ટના વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમ અંગે આ કોર્ટ દ્વારા કોઈ દખલગીરીની જરૂર હોય. તેથી, અપીલ તદનુસાર ફગાવી દેવામાં આવે છે.”

૧૦. આ કોર્ટે (૨૦૧૨) ૮ એસ.સી.સી. ૪૬૦ માં રિપોર્ટ થયેલા અમિત કપૂર વિ. રમેશ ચંદર ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયનો પણ સંદર્ભ લીધો છે જેમાં નીચે મુજબ ઠરાવવામાં આવ્યું છે:-

“૩૫. અપીલકર્તા તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલે ચિત્રેશ કુમાર ચોપરા વિ. સ્ટેટ (એનસીટી ઓફ દિલ્હી સરકાર) [(૨૦૦૮) ૧૬ એસ.સી.સી. ૬૦૫ : (૨૦૧૦) ૩ એસ.સી.સી. (ફિ.) ૩૬૭] માં આ કોર્ટના ચુકાદા પર આધાર રાખીને એવી દલીલ કરી છે કે આરોપી સામે આઈપીસી ની કલમ ૧૦૭ સાથે વંચાણે લેતાં કલમ ૩૦૬ હેઠળનો ગુનો સંપૂર્ણપણે બને છે. આ જોગવાઈઓ હેઠળ ગુનો આચરવામાં આવ્યો છે કે નહીં તે નક્કી કરવાના હેતુસર રેકર્ડ પર વિચાર કરવાનો કે મૂલ્યાંકન કરવાનો કે તેનું વિશ્લેષણ કરવાનો આ તબક્કો

અમારા માટે નથી. આ એક કામચલાઉ અભિપ્રાય છે જે અદાલત રેકર્ડ અને તેની સાથે જોડાયેલા દસ્તાવેજોના આધારે બનાવે છે. તેમાં કોઈ શંકા નથી કે આઈપીસી ની કલમ ૧૦૭ માં વપરાયેલ શબ્દ "ઉશ્કેરણી" ને રમેશ કુમાર વિ. સ્ટેટ ઓફ છત્તીસગઢ [(૨૦૦૧) ૮ એસ.સી.સી. ૬૧૮ : ૨૦૦૨ એસસીસી (ફિ.) ૧૦૮૮] માં આ કોર્ટ દ્વારા સમજાવવામાં આવ્યો છે કે જ્યાં આરોપીએ પોતાના કૃત્યો અથવા ચૂક દ્વારા અથવા સતત આચરણ દ્વારા એવી પરિસ્થિતિઓનું નિર્માણ કર્યું હતું કે જેથી મૃતક પાસે આત્મહત્યા કરવા સિવાય અન્ય કોઈ વિકલ્પ બચ્યો ન હતો, ત્યાં ઉશ્કેરણીનું અનુમાન લગાવવું પડશે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, ઉશ્કેરણી કેસના સંજોગો પરથી મેળવવાની રહેશે. તમામ કેસો આત્મહત્યા સાથે સીધો સંબંધ ધરાવતી ઉશ્કેરણી સંબંધિત પ્રત્યક્ષ પુરાવાના ન પણ હોઈ શકે. એવા કેસો પણ હોઈ શકે છે કે જ્યાં આરોપી દ્વારા નિર્મિત સંજોગો એવા હોય કે જેથી વ્યક્તિ સંપૂર્ણપણે હતાશ થઈ જાય અને તેને પોતાનું અસ્તિત્વ ટકાવી રાખવું મુશ્કેલ જણાય."

૧૧. આ કોર્ટે (૨૦૨૨) ૨ એસ.સી.સી. ૧૨૮ માં રિપોર્ટ થયેલા મહેન્દ્ર કે.સી. વિ. સ્ટેટ ઓફ કર્ણાટક ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયનો પણ સંદર્ભ લીધો છે જેમાં નીચે મુજબ ઠરાવવામાં આવ્યું છે:

"૨૫. ચિત્રેશ કુમાર ચોપરા વિ. સ્ટેટ (એનસીટી ઓફ દિલ્હી) [(૨૦૦૯) ૧૬ એસ.સી.સી. ૬૦૫ : (૨૦૧૦) ૩ એસ.સી.સી. (ફિ.) ૩૬૭] માં આ કોર્ટની

બે ન્યાયાધીશોની બેન્ચે, ડી.કે. જૈન, જે. મારફ્ટ અવલોકન કર્યું હતું:
(એસસીસી પૃષ્ઠ ૬૧૧-૧૨, ફકરા ૧૯-૨૦)

‘૧૯. રમેશ કુમાર [રમેશ કુમાર વિ. સ્ટેટ ઓફ છત્તીસગઢ, (૨૦૦૧) ૯ એસ.સી.સી. ૬૧૮ : ૨૦૦૨ એસ.સી.સી. (ફિ.) ૧૦૮૮] માં અવલોકન કર્યા મુજબ, જ્યાં આરોપી તેના કૃત્યો દ્વારા અથવા આચરણના સતત માર્ગ દ્વારા એવા સંજોગોનું નિર્માણ કરે છે કે મૃતક પાસે આત્મહત્યા કરવા સિવાય અન્ય કોઈ વિકલ્પ બચ્યો ન હતો, ત્યાં “ઉશ્કેરણી” નું અનુમાન લગાવી શકાય છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, આરોપીએ વ્યક્તિ દ્વારા આત્મહત્યાના દુષ્પ્રેરણને પ્રોત્સાહન આપ્યું હતું તે સાબિત કરવા માટે, એ સ્થાપિત કરવું પડશે કે:

(૧) આરોપીએ શબ્દો, કૃત્યો અથવા ઇરાદાપૂર્વકની ક્ષતિ અથવા આચરણ દ્વારા મૃતકને સતત ચિડવવાનું કે પરેશાન કરવાનું ચાલુ રાખ્યું હતું જે ઇરાદાપૂર્વકનું મૌન પણ હોઈ શકે છે જ્યાં સુધી મૃતકે પ્રતિક્રિયા ન આપી હોય અથવા મૃતકને તેના કાર્યો, શબ્દો અથવા ઇરાદાપૂર્વકની ક્ષતિ અથવા આચરણ દ્વારા આગળની દિશામાં વધુ ઝડપથી આગળ વધવા માટે દબાણ ન કર્યું હોય; અને

(૨) આરોપીનો ઉપર નોંધેલી રીતે કાર્ય કરતી વખતે મૃતકને આત્મહત્યા કરવા માટે ઉશ્કેરવાનો, પ્રેરવાનો કે પ્રોત્સાહિત કરવાનો ઇરાદો હતો. નિઃશંકપણે, મેન્સ રિયા ની હાજરી એ ઉશ્કેરણીનું આવશ્યક આનુષંગિક છે.

૨૦. આ કાનૂની સ્થિતિની પૃષ્ઠભૂમિમાં, આપણે હાથ પરના કેસ તરફ ધ્યાન

આપી શકીએ છીએ. આત્મહત્યાનું કારણ શું છે તે પ્રશ્નનો કોઈ સરળ જવાબ નથી કારણ કે માનવીઓમાં આત્મહત્યાના વિચારો અને વર્તણૂકો જટિલ અને બહુપક્ષીય હોય છે. સમાન પરિસ્થિતિમાં વિવિધ વ્યક્તિઓ અલગ અલગ રીતે પ્રતિક્રિયા આપે છે અને વર્તે છે કારણ કે તેઓ દરેક ઘટના સાથે વ્યક્તિગત અર્થ જોડે છે, આમ આત્મહત્યા માટે વ્યક્તિગત સંવેદનશીલતા માટે જવાબદાર છે. દરેક વ્યક્તિની આત્મહત્યાની પેટર્ન માનસિક પીડા, ભય અને આત્મસન્માન ગુમાવવાના તેના આંતરિક વ્યક્તિલક્ષી અનુભવ પર આધારિત છે. આમાંના દરેક પરિબલો વ્યક્તિના પોતાના જીવનનો અંત આણવાની સંવેદનશીલતામાં નિર્ણાયક અને વધારો કરનાર ફાળો આપે છે, જે કાં તો આત્મ-રક્ષણનો પ્રયાસ અથવા અસહ્ય સ્વતંત્રતામાંથી પલાયનવાદ હોઈ શકે છે.’ (મૂળમાં ભારપૂર્વક)

૨૬. આ બાબત અમલેન્દુ પાલ વિ. સ્ટેટ ઓફ પશ્ચિમ બંગાળ [(૨૦૧૦) ૧ એસ.સી.સી. ૭૦૭ : (૨૦૧૦) ૧ એસ.સી.સી. (કિ.) ૮૯૬] ના નિર્ણયમાં પુનરાવર્તિત કરવામાં આવી છે, જ્યાં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે: (એસસીસી પૃષ્ઠ ૭૧૨, ફકરા ૧૨)

‘૧૨. ... એ પણ ધ્યાનમાં રાખવું જોઈએ કે આત્મહત્યાના કથિત દુષ્પ્રેરણના કેસોમાં ઉશ્કેરણીના પ્રત્યક્ષ કે પરોક્ષ કૃત્યનો પુરાવો હોવો જોઈએ...’ (આ સંદર્ભમાં પ્રવીણ પ્રધાન વિ. સ્ટેટ ઓફ ઉત્તરાંચલ [(૨૦૧૨) ૯ એસ.સી.સી. ૭૩૪ : (૨૦૧૩) ૧ એસ.સી.સી. (કિ.) ૧૪૬], વૈજનાથ કોન્ડીબા ખાંડકે

વિ. સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર [(૨૦૧૮) ૭ એસ.સી.સી. ૭૮૧ : (૨૦૧૮) ૩ એસ.સી.સી. (ક્રિ.) ૩૬૨], એમ. અર્જુનન વિ. સ્ટેટ [(૨૦૧૯) ૩ એસ.સી.સી. ૩૧૫ : (૨૦૧૯) ૨ એસ.સી.સી. (ક્રિ.) ૨૧૯], ઉદે સિંહ વિ. સ્ટેટ ઓફ હરિયાણા [(૨૦૧૯) ૧૭ એસ.સી.સી. ૩૦૧ : (૨૦૨૦) ૩ એસ.સી.સી. (ક્રિ.) ૩૦૬], રાજેશ વિ. સ્ટેટ ઓફ હરિયાણા [(૨૦૨૦) ૧૫ એસ.સી.સી. ૩૫૮ : (૨૦૨૦) ૪ એસ.સી.સી. (ક્રિ.) ૭૫] અને ગુરચરણ સિંહ વિ. સ્ટેટ ઓફ પંજાબ [(૨૦૨૦) ૧૦ એસ.સી.સી. ૨૦૦ : (૨૦૨૧) ૧ એસ.સી.સી. (ક્રિ.) ૪૧૭] ના ચુકાદાઓ પણ જુઓ. આ નિર્ણયોનો તાજેતરમાં અર્ણબ મનોરંજન ગોસ્વામી વિ. સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર [(૨૦૨૧) ૨ એસ.સી.સી. ૪૨૭ : (૨૦૨૧) ૧ એસ.સી.સી. (ક્રિ.) ૮૩૪] માં આ કોર્ટના ચુકાદામાં સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો છે).

૨૭. સીઆરપીસીની કલમ ૪૮૨ હેઠળની અરજી પર ન્યાયનિર્ણય કરતી વખતે, હાલના કેસમાં હાઈકોર્ટે હકુમતના ઉપયોગ માટેના માપદંડોથી ઘણી દૂર જઈને કામ કર્યું છે. મૂળભૂત રીતે, હાઈકોર્ટ સમક્ષનું કાર્ય એ નક્કી કરવાનું હતું કે શું પ્રથમ માહિતી અહેવાલ (એફઆઈઆર) અથવા ફરિયાદમાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપો, જો તેમને તેમના દર્શની મૂલ્ય પર લેવામાં આવે અને તેમની સંપૂર્ણતામાં સ્વીકારવામાં આવે તો પણ, પ્રથમદર્શી રીતે કોઈ ગુનો બને છે કે આરોપી સામે કેસ બને છે કે નહીં.

૨૮. આ સ્થાપિત સિદ્ધાંત લાગુ કરવાને બદલે, હાઈકોર્ટે પોતાના

દ્રષ્ટિકોણથી આક્ષેપોની સત્યતાનું વિશ્લેષણ કરવાનું શરૂ કર્યું છે. એ બાબત પર ભાર મૂકવો જ જોઈએ કે આ એવો કેસ નથી કે જ્યાં હાઈકોર્ટ એવા તારણ પર પહોંચી હોય કે એફઆઈઆર અથવા ફરિયાદમાંના આક્ષેપો એટલા વાહિયાત અને આંતરિક રીતે અસંભવિત છે કે જેના આધારે કોઈ પણ શાણી વ્યક્તિ ક્યારેય એવા ન્યાયી તારણ પર પહોંચી ન શકે કે આરોપી સામે કાર્યવાહી કરવા માટે પૂરતા આધાર છે. તેમજ આ એવો કેસ નથી કે જ્યાં ફોજદારી કાર્યવાહી સ્પષ્ટપણે દૂષિત ઇરાદાવાળી હોય અથવા આરોપી પર વેર વાળવાના ગુપ્ત હેતુથી શરૂ કરવામાં આવી હોય. તેનાથી વિપરીત, એફઆઈઆર અને ફરિયાદમાંના ચોક્કસ આક્ષેપો સુસાઈડ નોટમાં યોગ્ય રીતે પ્રતિબિંબિત થાય છે અને આઈપીસીની કલમ ૩૦૬ અને ૧૦૭ ના અર્થમાં આત્મહત્યાના દુષ્પ્રેરણ માટે પ્રથમદર્શી કેસ સ્થાપિત કરે છે. હાઈકોર્ટનો સમગ્ર ચુકાદો [એલ. ભીમા નાઈક વિ. સ્ટેટ ઓફ કર્ણાટક, ૨૦૨૦ એસસીસી ઓનલાઈન કાર ૩૩૯૫] અટકળો અને અનુમાનોની હારમાળા ધરાવે છે અને આવી ક્વાયટ સીઆરપીસીની કલમ ૪૮૨ હેઠળની કાર્યવાહીના કાર્યક્ષેત્રની બહાર છે. હાઈકોર્ટે તપાસ દરમિયાન શું બહાર આવ્યું છે તેની ચકાસણી કરવાનું ચાલુ રાખ્યું, અને એ બાબતની અવગણના કરી કે કલમ ૪૮૨ હેઠળની કાર્યવાહી પેઝિંગ હોવા દરમિયાન હાઈકોર્ટના વચગાળાના હુકમ દ્વારા તપાસ પર સ્ટે આપવામાં આવ્યો હતો.

૨૯. હાઈકોર્ટે અવલોકન કર્યું હતું કે આઈપીસીની કલમ ૩૦૬ હેઠળનો ગુનો આચરવા માટેનો પ્રથમદર્શી કેસ બનતો નથી કારણ કે: (૧) સુસાઈડ નોટ

ચોક્કસ ધમકીઓનું વર્ણન કરતી નથી; (૨) સામાવાળા-આરોપી દ્વારા મૃતક પાસેથી રૂ. ૮ લાખની કથિત માગણીની વિગતો સુસાઈડ નોટમાં દર્શાવવામાં આવી નથી; અને (૩) સુસાઈડ નોટમાં વિગતવાર જણાવેલા આક્ષેપોને સમર્થન આપતી કોઈ સામગ્રી તપાસ એજન્સી દ્વારા શોધી કાઢવામાં આવી નથી. હાઈકોર્ટે અવલોકન કર્યું કે મૃતકે બાર પાનાની સુસાઈડ નોટ લખવામાં ઘણો સમય લીધો હોવાથી, “લેખક માટે વિગતો દર્શાવવી સ્વાભાવિક જ હોત”. હાઈકોર્ટ સ્પષ્ટપણે સીઆરપીસીની કલમ ૪૮૨ હેઠળની તેની અંતર્નિહિત સત્તાની મર્યાદાઓથી ઘણી આગળ વધી ગઈ છે, કારણ કે ફરિયાદના અવલોકન પરથી પ્રથમદર્શી કેસ બને છે કે નહીં તે નક્કી કરવાને બદલે, તેણે સુસાઈડ નોટના સંદર્ભમાં પુરાવાની પર્યાપ્તતાનું વિશ્લેષણ કર્યું છે અને સુસાઈડ નોટ પર જ ટિપ્પણી કરી છે અને મજબૂત અવલોકનો કર્યા છે.

૩૦. હાઈકોર્ટના હુકમના [એલ. ભીમા નાઈક વિ. સ્ટેટ ઓફ કર્ણાટક, ૨૦૨૦ એસસીસી ઓનલાઈન કાર ૩૩૯૫] ફકરા ૩૨, ૩૩, ૩૪ અને ૩૯ નીચે મુજબ ટાંકવામાં આવ્યા છે: (એલ. ભીમા નાઈક કેસ, એસસીસી ઓનલાઈન કાર)

‘૩૨. [સુસાઈડ/ડેથ નોટના] ફકરા ૨૧ માં [સંપાદકીય નોંધ: એલ. ભીમા નાઈક કેસમાં હાઈકોર્ટના વાદ્યસ્ત ચુકાદાના ફકરા ૩૧ મુજબ, નીચે મુજબ નોંધવામાં આવ્યું છે: “...મૃતકે ૨૧ ક્રમાંકિત અને એક બિન-ક્રમાંકિત

ફકરાઓ ધરાવતી વિગતવાર ડેથ નોટ લખી છે. ૨૨ ફકરાઓમાંથી, ૨૦ ફકરાઓ કથિત વ્યવહારો સંબંધિત છે અને ડેથ નોટનો એકમાત્ર સંભવિત ભાગ, જેનો અરજદારનો ગુનાહિત દોષ સ્થાપિત કરવા માટે આધાર રાખી શકાય તે ફકરો ૨૧ છે...”], એક માત્ર નિવેદન કરવામાં આવ્યું છે જેમાં જણાવાયું છે કે તે ઉપરોક્ત તમામ વ્યવહારોથી વાકેફ હોવાથી, તેને જાનથી મારી નાખવાની ધમકી આપવામાં આવી હતી. આગળના વાક્યમાં, તે જણાવે છે કે તે મનોવૈજ્ઞાનિક/ભાવનાત્મક રીતે મુશ્કેલીમાં છે અને તેથી, તે ઝેર પી રહ્યો છે અને તેના માટે માત્ર અરજદાર અને તેનો ડ્રાઇવર જ જવાબદાર છે. જે વ્યક્તિએ ૨૦ વ્યવહારોની વિગતો આપી છે, તેવી વ્યક્તિ પાસેથી ધમકીની વિગતો આપવાની વાજબી અપેક્ષા રાખી શકાય છે.

૩૩. આગળના બિન-ક્રમાંકિત ફકરામાં, અરજદાર દ્વારા મૃતકને ધમકી આપવાના કારણ તરીકે એક તદ્દન અલગ વાર્તા/નોંધ દર્શાવવામાં આવી છે. બિન-ક્રમાંકિત ફકરામાં, તે જણાવે છે કે રૂ. ૮ લાખ જેટલી રોકડની અછત હતી અને અરજદારને શંકા હતી કે તે તેના માટે જવાબદાર છે અને તેથી, તેને ધમકી આપી હતી કે જો મૃતક સદર રૂ. ૮ લાખ પાછા નહીં આપે, તો તે ગુંડાઓના હાથે મૃતકની હત્યા કરાવી દેશે. ત્યારબાદ, આગળના વાક્યમાં તે જણાવે છે કે તેને ધ્યાનમાં રાખીને, તેણે ઝેર પીવાનું નક્કી કર્યું છે અને અરજદાર અને તેનો ડ્રાઇવર તેના માટે જવાબદાર છે.

૩૪. [સુસાઈડ/ડેથ નોટના] ફકરા ૨૦ માં, મૃતક છેલ્લા ત્રણ મહિનાનો

પગાર રોકી રાખવા માટે અરજદારને જવાબદાર ગણે છે. [સુસાઈડ/ડેથ નોટના] ફક્ત ૨૦ સહિતના અન્ય ફક્તઓમાં અરજદાર દ્વારા એકઠી કરવામાં આવેલી મિલકતો અને અન્ય ગેરકાયદેસર વ્યવહારોની વિગતો છે. ડેથ નોટનું અવલોકન અને ઝીણવટભરી તપાસ કર્યા પછી, વિદ્વાન હાઈકોર્ટ સરકારી વકીલ અને બીજા સામાવાળા તરફથી ઉપસ્થિત વકીલને પ્રશ્ન પૂછવામાં આવ્યો હતો કે શું તપાસમાં એવી કોઈ સામગ્રી બહાર આવી છે જે ડેથ નોટમાં દર્શાવેલા કોઈપણ આક્ષેપોને સમર્થન આપે છે. વિદ્વાન હાઈકોર્ટ સરકારી વકીલે નિખાલસપણે રજૂઆત કરી હતી કે તેઓ કોઈપણ આક્ષેપોને સમર્થન આપતી કોઈપણ સામગ્રી શોધી શક્યા નથી.

૩૯. ઉપર ચર્ચા કર્યા મુજબ, આરોપીએ તેને ધમકી આપી હતી તેવા સાદા અને અસ્પષ્ટ નિવેદન સિવાય ડેથ નોટમાં કોઈ ગુનાહિત નિવેદન કે સામગ્રી નથી. ફરિયાદમાં પણ કથિત ધમકીની કોઈ વિગતો બહાર આવતી નથી તેમજ ફરિયાદમાં એવું જણાવાયું નથી કે મૃતકે આરોપી તરફથી ધમકીઓ મળવા અંગે ઘણી વખત ફરિયાદ કરી હતી. ૩. ૮ લાખ પાછા આપવાની માગણીનો આક્ષેપ પણ પોકળ જણાય છે કારણ કે ફરિયાદપક્ષ કે વાસ્તવિક ફરિયાદી મૃતક પાસે મોટી રકમ હતી અથવા વાસ્તવમાં તેના કબજામાં હતી તેવો એક પણ પુરાવો રજૂ કરી શક્યા નથી.’

૩૧. સિંગલ જજે સીઆરપીસીની કલમ ૪૮૨ હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે કેસના ગુણદોષ પર નિર્ણય કરવા સિવાય માનસિક સ્વાસ્થ્યના

મહત્વને ઘટાડતા અવલોકનો પણ કર્યા છે. વ્યક્તિના માનસિક સ્વાસ્થ્યને એક જ પ્રકારના અભિગમમાં સંકુચિત કરી શકાતું નથી. વાદગ્રસ્ત યુકાદાના ફરરા ૩૭ માં [એલ. ભીમા નાઈક વિ. સ્ટેટ ઓફ કલાર્ટક, ૨૦૨૦ એસસીસી ઓનલાઈન કાર ૩૩૯૫], સિંગલ જજે અવલોકન કર્યું હતું: (એલ. ભીમા નાઈક કેસ, એસસીસી ઓનલાઈન કાર) ‘૩૭. મૃતકનો એવો કેસ નથી કે આરોપીએ તેને તેની સંપત્તિથી વંચિત કર્યો હતો અથવા એવા કૃત્યો કર્યા હતા જેણે તેના જીવનની આશાઓને તોડી નાખી હતી અથવા તેને તેના પરિવાર અને મિત્રોથી અલગ કરી દીધો હતો.’ ત્યારબાદ સિંગલ જજ ફરરા ૪૧ અને ૪૩ માં નીચે મુજબનું અવલોકન કરે છે: ‘૪૧. ... ફરિયાદપક્ષનો એવો કેસ નથી કે મૃતક અરજદાર અથવા તેના સાથીઓથી ભાગી રહ્યો હતો અથવા બચી રહ્યો હતો, પરંતુ તેની આદત મુજબ, તેના માતાપિતાની મુલાકાત લેવા અને તેના મિત્રો સાથે સમય વિતાવવા માટે જઈ રહ્યો હતો. જો મૃતકને ખરેખર ધમકીનો અહેસાસ થયો હોત, તો તેણે ચોક્કસપણે પોલીસનો સંપર્ક કર્યો હોત. એવું નથી કે તે નિર્દોષ હતો કે દુન્યવી સમજ ધરાવતો ન હતો. જો અરજદાર સાથે તેની નોકરી સાચી હોત, તો પોલીસ કમિશનરેટ માત્ર એક પથ્થર ફેંકવાના અંતરે હતું. એવું નથી કે મૃતક કમજોર હતો. મૃતક વ્યવસાયે ડ્રાઈવર છે. એવો વ્યવસાય જ્યાં જીવ અને અંગ ગુમાવવા તરફ દોરી જતા અકસ્માતો રોજિંદી ઘટના છે અને દરેક ડ્રાઈવર જાણે છે કે તે કોઈપણ સમયે અકસ્માતમાં સામેલ થઈ શકે છે. *

૪૩. બીજા શહેરમાં સંબંધીના લગ્નમાં હાજરી આપવાનું તેનું કૃત્ય અને તેના

મિત્રો અને સંબંધીઓ સાથેની વાતચીત એ સામાન્ય વ્યક્તિની ક્રિયાઓ છે અને ગંભીર દબાણ હેઠળની વ્યક્તિની નથી. આ ફોજદારી કેસ તેની કારકિર્દીની પ્રગતિને જોખમમાં મૂકશે તેવી દલીલ પણ નકારી શકાય નહીં. તેણે ઝેર ક્યાંથી મેળવ્યું તે પણ સ્પષ્ટ થતું નથી.’

૩૨. સિંગલ જજે આત્મહત્યા કરવાનું નક્કી કરનાર વ્યક્તિને “કમજોર” ગણાવ્યો છે અને આત્મહત્યા કરતાં પહેલાં મૃતકનું વર્તન ડિપ્રેશન અને માનસિક સ્વાસ્થ્ય સમસ્યાઓથી પીડાતી વ્યક્તિ જેવું કેવી રીતે ન હતું તેના પર પણ અવલોકનો કર્યા છે. વર્તણૂકલક્ષી વૈજ્ઞાનિકોએ દરેક વ્યક્તિની વિવિધતા પર ચર્ચા શરૂ કરી છે અને ‘તમામ માનવો સમાન રીતે વર્તે છે’ ના પરંપરાગત ખ્યાલને પડકાર્યો છે. વ્યક્તિગત વ્યક્તિત્વના તફાવતો લોકોના વર્તનમાં વિવિધતા તરીકે પ્રગટ થાય છે. તેથી, માનવ મન અને લાગણીઓના બહુપક્ષીય સ્વરૂપને ધ્યાનમાં રાખીને કોઈ વ્યક્તિ શારીરિક અને ભાવનાત્મક બંને રીતે ધમકીનો કેવી રીતે સામનો કરે છે, પ્રેમ, ગુસ્સા, દુઃખ અને સુખ વ્યક્ત કરે છે (અથવા વ્યક્ત કરવાનું ટાળે છે) તેમાં ઘણો તફાવત હોય છે. આમ, હતાશ વ્યક્તિએ કેવી રીતે વર્તવું જોઈતું હતું તેનું વર્ણન કરતા અવલોકનો માનસિક સ્વાસ્થ્ય સમસ્યાઓની ગંભીરતાને ખૂબ ઘટાડે છે. ૩૩. હાઈકોર્ટે તેના હુકમ દ્વારા બીજા અધિક સિવિલ જજ (જુનિયર ડિવિઝન) અને જેએમએફસી કોર્ટ, મદ્રાસ, માંડ્યા જિલ્લાની ફાઇલ પર પેટિંગન કાઈમ નં. ૫૬૫/૨૦૧૬ તરીકે નોંધાયેલી ફરિયાદમાં તપાસ પૂર્ણ થતાં અટકાવી દીધી છે. કથિત આત્મહત્યા એવી વ્યક્તિની છે જે ખાસ જમીન

સંપાદન અધિકારીના ડ્રાઇવર તરીકે કામ કરતી હતી, જેઓ જાહેર સેવક છે અને જેમની સામે મૃતક દ્વારા આવકના જાણીતા સ્ત્રોતો કરતાં અપ્રમાણસર સંપત્તિ એકઠી કરવાના ગંભીર આક્ષેપો કરવામાં આવ્યા હતા. સુસાઈડ નોટમાં તે ઘટનાઓમાં આરોપીની ભૂમિકાનું વિગતવાર વર્ણન છે જેના કારણે મૃતકે આત્મહત્યા કરી હતી. આ બાબતો તપાસ અને સંભવતઃ ટ્રાયલની છે. હાઈકોર્ટે સ્ટેનો વચગાળાનો હુકમ આપીને તપાસ અટકાવી દીધી હતી. જો તપાસ આગળ વધવા દેવામાં આવી હોત, તો મહત્વપૂર્ણ હકીકતો પ્રકાશમાં આવી હોત જે બીજા સામાવાળા સામેના કથિત ગુના માટે ટ્રાયલમાં મદદરૂપ થાત.”

૧૨. હાલના કેસમાં સંકળાયેલી હકીકતોની પૃષ્ઠભૂમિમાં ઉપરોક્ત સિદ્ધાંત લાગુ કરતાં, એ બહાર આવે છે કે કોલ ડિટેઈલ રેકર્ડ્સ હાલના અરજદાર દ્વારા સાક્ષી બબલીની મદદથી કોન્ફરન્સ કોલ મારફત મૃતકને ફોન કરવા સંબંધિત આક્ષેપોને સમર્થન આપે છે અને મૃતક અને અરજદાર વચ્ચે રેકૉર્ડ થયેલી વાતચીત હુકમના અગાઉના ભાગમાં કરવામાં આવેલા વર્ણનને પ્રતિબિંબિત કરે છે. જોકે એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે પોલીસ કમિશનર, સુરતને સંબોધવામાં આવેલી નોંધમાં અરજદારનું નામ બહાર આવતું નથી, તેમ છતાં તે નોંધ મૃતક દ્વારા તારીખ ૦૩.૦૪.૨૦૨૫ ના રોજ લખવામાં આવી હતી અને મૃતકે તારીખ ૦૧.૦૫.૨૦૨૫ – ૦૨.૦૫.૨૦૨૫ ના વહેલી સવારે આત્મહત્યા કરી હતી. તારીખ ૦૩.૦૪.૨૦૨૫ ના રોજ આરોપી નં. ૧ દ્વારા મૃતકને હેરાન કરવામાં આવી હતી તેમજ ઈજાઓ પહોંચાડવામાં આવી હતી

તે હકીકત હોવા છતાં, તેણીએ પોતાના જીવનનો અંત આણ્યો ન હતો. જોકે, તપાસ દરમિયાન એકત્રિત કરવામાં આવેલી સામગ્રી દર્શાવે છે કે જ્યારે અરજદારે સાક્ષી બબલીની મદદથી મૃતકને કોન્ફરન્સ કોલ કર્યો હતો ત્યારે નિકટતાનો સંબંધ સ્થાપિત થયો હતો, જેમાં તેણે અપશબ્દોનો ઉપયોગ કર્યો હતો તેમજ મહેન્દ્ર સાથે તેના ઘરે પહોંચશે અને મૃતક ગંભીર પરિણામો ભોગવશે તેવી ધમકી આપી હતી અને ત્યારપછી મૃતકે આત્મહત્યા કરી લીધી હતી. વ્યક્તિગત વ્યક્તિત્વના તફાવતો લોકોના વર્તનમાં વિવિધતા તરીકે પ્રગટ થાય છે. કોઈ વ્યક્તિ શારીરિક તેમજ ભાવનાત્મક ધમકીનો સામનો કેવી રીતે કરે છે તે માનવ મન અને લાગણીઓના બહુપક્ષીય સ્વરૂપમાં ઘણું બદલાય છે.

૧૩. પ્રથમદર્શી રીતે એવું જણાય છે કે હાલના અરજદાર દ્વારા આપવામાં આવેલી ધમકીઓ તેમજ આરોપી નં. ૧ ના આચરણ અને હુમલાને ધ્યાનમાં રાખીને મૃતક સંપૂર્ણપણે હતાશ થઈ ગઈ હતી અને અસ્તિત્વ ચાલુ રાખવું મુશ્કેલ જણાયું હતું. માત્ર એટલા માટે કે આશરે એક મહિના પહેલાં લખાયેલી નોંધમાં મૃતક દ્વારા અરજદારના નામનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો ન હતો, તે અરજદારને તેની સામેના આરોપોમાંથી મુક્ત કરતું નથી. ફોન કોલ રેકોર્ડિંગ સાક્ષી બબલીના પુરાવા સાથે સુસંગત છે જે સૂચવે છે કે અરજદારે એવા સંજોગોનું નિર્માણ કર્યું હતું કે મૃતક પાસે આત્મહત્યા કરવા સિવાય અન્ય કોઈ વિકલ્પ બચ્યો ન હતો. તે પૃષ્ઠભૂમિમાં, એવું કહી શકાય નહીં કે મૃતક દ્વારા આત્મહત્યા કરવામાં હાલના અરજદાર દ્વારા કોઈ ઉશ્કેરણી કરવામાં

આવી નથી.

૧૪. આ કોર્ટે સંજુ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં વિદ્વાન વકીલ શ્રી એ.એ. ઝબુઆવાલા દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા નિર્ણયનો સંદર્ભ લીધો છે, જોકે સદર નિર્ણય હકીકતોની અલગ પૃષ્ઠભૂમિમાં આપવામાં આવ્યો છે તેથી તે હાલના અરજદારની મદદમાં આવશે નહીં. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, હાલની અરજી ફગાવી દેવાને પાત્ર છે.

૧૫. પરિણામે, આ અરજી ફગાવી દેવામાં આવે છે. રૂલ ૨૬ કરવામાં આવે છે.

(એમ. કે. ઠક્કર, ન્યાયમૂર્તિ)

અર્ચના એસ. પિલ્લઈ

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====